

Villfisk rundt oppdrettsanlegg bør utnyttes bedre

Rundt oppdrettsanlegg er det ofte mye villfisk, men det er ikke tillatt å fiske nærmere enn 100 meter fra anleggene. Forskere ved Nofima og Havforskningsinstituttet har undersøkt hvordan man kan utnytte denne fisken bedre enn i dag.

Kontaktperson

Bjørn-Steinar Sæther

Seniorforsker

Tlf.: +47 77 62 92 28

bjorn-steinar.saether@nofima.no

Beskyttelse og næringstilgang gir økt produksjon

Forsøkene viste at mengden villfisk av både sei og torsk var langt høyere like ved oppdrettsmerdene enn ved en avstand på 100 m. Villfisk har en tendens til å samles ved fysiske installasjoner i havet, såkalt «kunstig rev effekt». I tillegg antar man at villfisk kan nyte godt av økt mattilgang enten direkte fra anleggene eller ved at de beiter på dyr som utnytter den økte næringstilgangen. Da fiske nærmere enn hundre meter fra anlegg er ulovlig, har ikke kystflåten tilgang til denne ressursen.

Kystflåten må eventuelt tilgodeses

Forbudet mot fiske nærmere enn 100 meter fra anlegg er kommet fordi risikoen for skade på anlegg og fiskeredskap er stor. Villfisk som samler seg rundt oppdrettsanlegg representerer en ressurs som kan og kanskje bør nyttegjøres. Dette bør i første rekke komme kystflåten til gode, da det er denne fartøygruppen som normalt ville fisket i områder hvor oppdrettsanlegg er lokalisert.

En "vinn-vinn"-situasjon

Det råder ulike oppfatninger – også blant fiskere – rundt effektene av oppdrettsanlegg i fjordene. Noen mener at mengden villfisk er redusert som følge av etableringen. Andre hevder at oppdrettsanleggene trekker til seg fisk. Dette prosjektet hadde som målsetting å undersøke grunnlaget for fiske på villfisk rundt anlegg. Et slikt fiske må involvere både fiskere og oppdrettere.

– Vi kjenner til kystfartøy som har tatt hele torskekvoten sin like utenfor hundremetersgrensen, forteller prosjektleder Bjørn Steinar Sæther.

Prosjektet, som er et samarbeid mellom Nofima og Havforskningsinstituttet, testet ut flere typer teiner, som vil kunne gi en skånsom levendefangst, bedre råstoffkvalitet og økonomi for fiskerne.

Mer sei enn torsk

Sei var den dominerende arten rundt oppdrettsanlegget som ble undersøkt. Observasjoner tyder på at seien tiltrekkes oppdrettsanlegg først og fremst på grunn av tilgangen på fôr. Dette støttes av at det var mer sei som ble fanget i teinene.

Sei dominerte dietten hos stor torsk, og torsken som ble fanget ved merdene var større enn den som ble fanget på 100 meters avstand. Dette tyder på at stor torsk samler seg rundt oppdrettsanlegg for å spise sei. Mindre torsk tiltrekkes sannsynligvis oppdrettsanlegg i større grad av fôret.

Teine egner seg

Teinetyperne som ble testet fisket relativt godt. Det var klare effekter av størrelsen på teina – de største teinene fanget best. Videoobservasjoner viste også at bevegelser i teina skremte bort sei. Teiner bør derfor konstrueres på en måte som gjør at den beveger seg lite i vannstrømmen.

Fordelen med teinefiske nært anlegg er flere. Det er et relativt sikkert fangstredskap med tanke på skade på anlegg og installasjoner. Siden fisken fanges levende gir det muligheter for kontrollert avlivning, utblødning og ivaretagelse av fangsten på en optimal måte, noe som gir et råstoff med hvitere fiskekjøtt og mindre variasjon i kvalitet.

God kvalitet

Kvaliteten på fisken som ble fanget under oppdrettsanlegg ble undersøkt gjennom året. Kun ved ett uttak – i april – identifiserte et trent smakspanel et lite avvik på lukt og smak som de forbandt med laksefôr. Fisken hadde generelt god kvalitet som følge av skånsom fangst, og det var derfor ingen begrensinger for videre bearbeiding eller omsetting. Den er i liten eller ingen grad påvirket av oppdrettsaktiviteten. Fisken kan derfor omsettes levende eller inngå som råvare i enhver videreforedling.

Prosjektet er forankret i Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) sin faggruppe for kystsoneforskning og "Handlingsplan for Fiskeriteknologi".

Fangstbasert akvakultur Produksjonsbiologi Sjømatindustri

8. OKTOBER 2012 IRENE MIDLING ANDREASSEN